

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

У статті автором порушено проблему використання інтерактивних методів у процесі підготовки майбутніх соціальних педагогів як шляхів оптимізації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах; проаналізовано тлумачення поняття «інтерактивне навчання», «активні методи навчання», «інтерактивні методи навчання»; схарактеризовано найбільш оптимальні інтерактивні методи навчання майбутніх соціальних педагогів.

Ключові слова: інтерактивне навчання; активні методи навчання; інтерактивні методи навчання; кейс-метод; бесіда; дискусія; «мозковий штурм»; ділова гра.

Постановка проблеми. Інтеграція України в європейській освітній простір висуває нові вимоги щодо якості підготовки майбутніх фахівців, які б мали високий рівень професіоналізму, творчої активності, були конкуренто, спроможними на ринку праці, відповідально ставилися до результатів своєї діяльності.

Концепція соціально-педагогічної роботи та професія соціального педагога є новаторськими для України, а відтак підготовка спеціалістів цього фаху у вищих навчальних закладах потребує інноваційного підходу до організації навчання студентів на основі модернізації та оптимізації системи професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів шляхом упровадження інноваційних освітніх систем і педагогічних технологій.

Багатовекторне спрямування соціально-педагогічної роботи потребує формування у студентів професійної компетентності ще у період навчання у вищому навчальному закладі. Майбутній соціальний педагог повинен комплексно володіти професійними знаннями, вмінням і навичками застосовувати нестандартний, креативний підхід до вирішення фахових завдань у процесі міжособистісної взаємодії з різними категоріями клієнтів, що є показником готовності студентів до соціально-педагогічної діяльності.

Вирішальною умовою успішного здійснення спільної роботи викладача і студента є організація навчання у ВНЗ на основі діалогу. У XXI столітті діалогічна культура стає новим світоглядом людини і, відповідно, основою досягнення демократичної моделі розвитку сучасного суспільства. Освіта, орієнтована на створення умов для повного розвитку потенціалу особистості, здатної відповідати на «виклики» сучасного суспільства, можлива, якщо у її основі діалогічна культура.

Оптимальним шляхом втілення та реалізації діалогічної культури у навчальну взаємодію викладача та студента є упровадження в процес підготовки

майбутніх спеціалістів інтерактивних методів навчання.

Мета статті полягає в тому, щоб розглянути найбільш оптимальні методи інтерактивного навчання майбутніх соціальних педагогів, які сприятимуть підвищенню рівня мотивації, емоційності, самостійності, творчої активності студента в засвоєнні нових знань, формуванню вмінь та навичок їх практичного застосування.

Завданням статті є обґрунтування необхідності застосування інтерактивних методів навчання в процесі підготовки майбутніх соціальних педагогів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Професійна підготовка майбутнього соціального педагога як складова цілісного процесу навчання і виховання студента вищого навчального закладу спирається на положення, визначені теоретиками і практиками педагогіки вищої школи, зокрема А. Алексюком, В. Бондарем, М. Євтухом, А. Капською, В. Поліщук, Л. Хоружою та іншими.

Розкриття сутності інтерактивних технологій у вищій школі було предметом досліджень багатьох науковців, які вважають інтерактивні підходи найбільш афективними, бо ставлять студента в активну позицію самостійного освоєння знань. Значний внесок у розробку концепції інтерактивного навчання студентів в умовах вищого навчального закладу був зроблений зарубіжними і вітчизняними вченими у другій половині XX сторіччя. Зокрема привертають увагу дослідження, що пов'язані із систематизацією інтерактивних методів навчання та шляхів їх використання в освітніх закладах у контексті ідей педагогіки «емпаурмент» (О. Пометун), знаково-контекстного навчання (А. Вербицький), досліджень психологічних основ використання інтерактивних методів навчання у процесі підготовки спеціалістів з вищою освітою (Т. Дуткевич). Інтерактивні технології як складову навчально-виховного процесу також досліджували

І. Зимня, О. Комар, В. Мельник, Л. Пирожено, О. Пехота, М. Скрипник та інші.

Використання інтерактивних методів навчання в підготовці майбутніх соціальних педагогів є предметом наукових пошуків І. Богданової, О. Білої, Р. Вайноли, О. Полякової, С. Сисоевої, Р. Чубука. У наукових працях І. Мельничук, Н. Карпенко, Т. Сили обґрунтовуються доцільність та ефективність застосування інтерактивних технологій у підготовці майбутніх соціальних працівників і менеджерів соціальної роботи.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. За наявної значущості досліджень ще залишається невирішеною проблема застосування інтерактивних методів у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів у ракурсі об'єктивно зростаючої потреби в спрямуванні проблемного навчання на оперативне визначення, прийняття адекватних рішень та втілення їх на практиці щодо різних категорій населення в будь-яких закладах та установах, діяльність яких спрямована на надання соціально-педагогічної допомоги.

Виклад основних результатів теоретичного аналізу. У науковій літературі з проблеми професійної підготовки соціальних педагогів утвердилася концепція діалектичної єдності теорії й практики в процесі навчання. Однак процеси теоретичного і практичного навчання йдуть паралельно й не можуть бути схарактеризовані як такі, що знаходяться в діалектичній єдності. Навчальна практика є вставним елементом, модулем процесу професійної підготовки, що більше пов'язаний з теоретичним курсом.

Дослідники висловлюють думку про неефективність такого підходу і необхідність розробки моделі практико-орієнтованого та компетентнісного навчання, за якого весь навчальний процес, у тому числі і теоретична підготовка і власне педагогічна практика, повинен мати системний характер. Суть його полягає в тому, що система практичного навчання передбачає не тільки традиційні та прийняті в багатьох навчальних закладах елементи, такі як ознайомлювальний, навчально-виробничий і стажиский, але й істотні зміни і доповнення в теоретичних курсах

Ми погоджуємось з думкою А. Вербицького, що перехід до компетентнісної освіти вимагає сутнісних змін усіх ланок педагогічної системи, зокрема у педагогічній діяльності викладача (від монологічного викладу навчального матеріалу – до педагогіки співробітництва та діалогу між викладачем та студентом); у діяльності студента (від репродуктивної позиції, пасивного отримання та запам'ятовування інформації – до творення образу світу у собі самому засобом активного пошуку свого місця у світі інтелектуальної, духовної, соціальної та предметної культури); у технологічному забезпеченні освітнього процесу (від традиційних «повідомляючих» методів – до інноваційних педагогічних технологій, що реалізують принципи спільної діяльності і творчої взаємодії педагога та студента, дослідницької і майбутньої практичної діяльності) [1].

У цьому випадку важливо виробити у студентів уміння самостійно аналізувати, творчо підходити до

поєднання теоретичних і практичних знань. Ця тенденція здається нам найбільш перспективною. Основою для її реалізації у процесі підготовки майбутніх соціальних педагогів, на наш погляд, є застосування інтерактивних методів навчання.

Поняття «інтерактивність», «інтерактивне навчання», «інтерактивні форми, методи і методики» у статтях і наукових працях з педагогіки описували процес навчання як спілкування, кооперацію, інтеграцію, співробітництво рівноправних учасників (Б. Бадмаєв, Т. Добриніна, М. Кларін та інші), а тому їхня перспективність застосування у вищій школі очевидна.

На наш погляд, заслуговує уваги дослідження інтерактивного навчання науковців Т. Паніної та Л. Вавілової. Інтерактивне навчання – це спосіб пізнання, що здійснюється у формах спільної діяльності, тих хто навчається: усі учасники освітнього процесу взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії учасників і власну поведінку, занурюються в атмосферу реального ділового співробітництва, яке спрямоване на вирішення проблем. За використання інтерактивного навчання здійснюється постійна зміна способів діяльності: ігор, дискусій, роботи у малих групах, теоретичних блоків (міні-лекцій). Таке навчання передбачає відмінну від звичної логіку освітнього процесу: не від теорії до практики, а від формування нового досвіду до його теоретичного усвідомлення через застосування. Досвід та знання учасників освітнього процесу слугують джерелом їхнього взаємного навчання та взаємозбагачення [9].

З усіх складників процесу навчання (мета, завдання, зміст, засоби, форми, методи, прийоми, контроль та аналіз результатів) саме методи постають вирішальною умовою ефективного його функціонування.

У сучасній науці досить повно досліджено питання дидактичного методу хоча існують різні наукові підходи до розуміння сутності дефініцій «метод», «методи навчання».

Метод – «спосіб практичної й теоретичної дії людини, спрямований на оволодіння об'єктом» [6, с. 181]; спосіб побудови й обґрунтування системи філософського знання, сукупність способів і операцій освоєння дійсності [7, с. 94]. У педагогіці метод часто визначають як упорядкованість педагогічного процесу. На відміну від організаційних форм, які характеризують рівень і можливості міжособистісної взаємодії суб'єкта й об'єкта педагогічної діяльності й можливості взаємодії внутрішньо групової в тому випадку, коли об'єктом педагогічного впливу є група, метод характеризує динаміку спільної діяльності суб'єкта і об'єкта. Метод є способом управління за рахунок вибору суб'єктом педагогічно доцільних форм фіксації змісту та способів розгортання цього змісту. Іншими словами, під методами навчання розуміють способи діяльності викладача, які організують «діяльність учіння студента» [12, с. 159].

Термін «оволодіння знаннями» не зводиться лише до засвоєння і запам'ятовування матеріалу, що вивчається, а передбачає складну розумову діяльність суб'єкта, який пізнає, з переробки інформації й вияву значних вольових зусиль, таких, наприклад, як

терпіння й цілеспрямованість. Звідси випливає, що ефективність навчання у ВНЗ залежить від двох взаємопов'язаних чинників – якісної навчальної роботи викладача й активного навчання студентів, тому процес підготовки майбутніх соціальних педагогів повинен здійснюватися шляхом вибору та організації найбільш оптимальних методів навчання студентів, які будуть стимулювати їхню навчально-пізнавальну діяльність.

Слід зауважити, що до недавнього часу поширеним у педагогічній теорії та практиці було використання поняття «активні методи навчання», що, на нашу думку, за своїм змістом відрізняються від поняття «інтерактивні методи навчання». Універсальним визначенням активних методів навчання є їх трактування як методів, що спонукають навчальну аудиторію до активної розумової і практичної діяльності в процесі оволодіння навчальним матеріалом; спрямовані, переважно, не на виклад викладачем готових знань, їх запам'ятовування і відтворення, а на самостійне оволодіння учнями (студентами) знаннями й уміннями у процесі активної розумової і практичної діяльності [8, с. 30].

У площині проблеми професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів наявною є наукова позиція, що визначає активними методами ті, «у яких зміст освіти закладений у вигляді імітаційної моделі професійної діяльності фахівця, чим і обумовлені специфічні способи взаємодії викладача і студента» [11, с. 289]. Тобто активний метод навчання представляється як «система модельної фіксації змісту соціально-педагогічної підготовки студентів, що імітує реальну діяльність фахівця та відповідних способів реалізації цього змісту з метою його інтенсифікації» [11, с. 288]. Відповідно до сформульованої тези, С. Харченко виділяє такі активні методи підготовки майбутніх соціальних педагогів: вирішення соціальних і педагогічних завдань, аналіз проблемних ситуацій, ділові ігри. Отже, зміст підготовки в активному методі навчання розглядається через призму моделі, що імітує реальну соціально-педагогічну діяльність майбутніх фахівців. Основою такої (імітаційної) моделі є соціально-педагогічне завдання або комплекс завдань, «одягнених» у форму педагогічної ситуації [11, с. 286].

На переконання А. Вербицького, активне навчання є таким за сутністю, якщо формує у студентів пізнавальну мотивацію, тобто виключає «примус» до активності, натомість всіляко спонукає до неї. Означене потребує створення не лише дидактичних, але й психологічних умов породження активності особистості в пізнавальній діяльності [1, с. 52]. Отже, введення в педагогічний науковий фонд поняття «активне навчання» означає перехід від переважно регламентуючих, алгоритмізованих, програмованих форм і методів організації дидактичного процесу у ВНЗ до розвивальних, проблемних, дослідницьких, пошукових, що забезпечують розвиток пізнавальних мотивів, пробудження та закріплення інтересу до майбутньої професійної діяльності.

У сучасній дидактиці одночасно з терміном «активні методи навчання» є вживаним поняття

«**інтерактивні методи навчання**». При цьому проблемним залишається питання розрізнення їхнього змісту:

– одна група науковців (Б. Бім-Бад, В. Вакуленко, К. Королькова, О. Пометун, І. Уколова, та ін.) трактують інтерактивне навчання як таке, що побудоване на взаємодії учня (студента) з навчальним оточенням і середовищем як простором засвоєного досвіду. Таке навчання змінює взаємодію педагога й учнів (студентів): активність педагога поступається місцем активності учнів (студентів), а завданням викладача стає створення умов для їхньої ініціативи;

– більш розповсюдженим у педагогічній теорії є тлумачення інтерактивних методів навчання як методів побудови організації навчання на засадах міжособистісної взаємодії суб'єктів, що спрямовані на забезпечення їхньої само- та взаємоактивності у процесі розв'язання навчально-пізнавальних, комунікативно-розвивальних і соціально-орієнтаційних задач; здійснюються шляхом активної взаємодії учнів (студентів) у процесі навчання; дозволяють на основі внеску кожного з учасників процесу навчання у спільну справу отримати нові знання й організувати спільну діяльність від фрагментарної взаємодії до широкої співпраці. Тобто в інтерактивному навчанні учні (студенти) навчають один одного, його відмінністю є діалоговий, а радше «поліологовий» характер.

Отже, на відміну від активних методів навчання, які будуються на переважанні односторонньої комунікації (що зорганізована та керована педагогом), інтерактивні методи кардинально змінюють схему комунікації в навчальному процесі [10].

Під час організації інтерактивного навчання зменшується роль викладача. На занятті він одночасно є й носієм знань, і консультантом, і організатором, і спостерігачем, забезпечуючи при цьому повну самостійність у роботі груп чи окремих її учасників. Методи інтерактивного навчання, якщо вони максимально спрямовані на засвоєння студентом майбутньої професії, значно підвищують рівень практичної підготовленості соціальних педагогів.

Залучення до активної пізнавальної діяльності кожного студента, використання ним отриманих знань на практиці й усвідомлення, де і яким чином ці знання можуть бути застосовані, є однією з вирішальних умов високоякісної професійної підготовки майбутніх педагогів у системі вищої педагогічної освіти [5].

Отже, інтерактивні методи вирішують триєдине завдання: навчати, виховувати, розвивати особистість, формувати професійні та соціальні якості фахівця.

Можемо говорити про те, що інтерактивні методи можна розділити на такі групи. До першої групи належать такі методи, де однією зі сторін спілкування виступає викладач, а саме: лекції із включеними бесідами, дискусіями; проблемні лекції; лекції вдвох (або бінарна лекція); лекції із задалегідь запланованими помилками; лекція-прес-конференція; евристична бесіда; семінари-обговорення; семінари «питання-відповідь»; дискусії із провокаційними запитаннями, консультації (особливо при дистанційному навчанні); роботу через сайт-курс.

До другої групи можна віднести методи, у процесі використання яких спілкування відбувається пере-

важно або повністю між студентами, викладач лише виконує функцію координатора та організатора взаємодії. Саме такі методи, на нашу думку, найбільш повно відповідають змісту інтерактивного навчання та сприяють ефективній підготовці майбутніх соціальних педагогів.

Охарактеризуємо деякі з них.

Кейс-метод використовують з метою формування в студентів реалістичних уявлень про майбутню галузь професійної діяльності, відпрацювання варіантів розв'язання проблемних, конфліктних ситуацій.

Суть методу – використання конкретних випадків (ситуацій, історій, тексти яких називають кейсом) для спільного аналізу, обговорення або вироблення шляхів їх розв'язання. Основна мета – навчити аналізувати інформацію, виявляти основні проблеми та шляхи вирішення, формувати програму дій. Цінність його полягає в тому, що він одночасно відображає не тільки практичну проблему, але й актуалізує певний комплекс знань, необхідних для вирішення цієї проблеми, а також суміщає навчальну, аналітичну та виховну діяльність. Розв'язання кейса можливо як індивідуально, так і у групі.

Кейс-метод має велику потенційну цінність. Він допомагає краще зрозуміти соціально-педагогічну теорію; навчає критично аналізувати різноманітні проблемні ситуації й знаходити способи й шляхи їх розв'язання; дає можливість учасникам навчання робити теоретичні узагальнення, зважаючи на конкретні приклади й використовуючи для цього теоретичні знання [3].

У процесі навчання студентів найбільш раціональною умовою вважаємо створення штучної обстановки, що моделює професійну діяльність соціального педагога. З цією метою на практичних і лабораторних заняттях доцільно використовувати **метод розв'язання проблемної ситуації**, який водночас сприяє формуванню та розвитку умінь і навичок конкретної продуктивної діяльності у нетипових або навіть непередбачуваних ситуаціях. Використання цього методу зумовлює такий зміст діяльності викладача: постановка проблеми, створення проблемної ситуації, організація необхідних умов для вирішення проблеми, причому викладач не робить висновки і узагальнення, як при використанні традиційних методів. Студенти на основі повідомлених ним знань самостійно шукають розв'язок відповідної проблеми, вирішують її, роблять висновки й узагальнення, що після завершення навчання перетворюються у певний алгоритм роботи з різними категоріями клієнтів [3].

Бесіда метод словесного обговорення матеріалу, що вивчається, – найпоширеніша в навчанні. Її завдання полягає в тому, щоб, по-перше, за допомогою цілеспрямованих і вміло поставлених запитань актуалізувати відомі студентами знання, по-друге, досягти засвоєння ними нових знань шляхом самостійних обмірковувань, узагальнень та інших розумових операцій. Вона передбачає використання попереднього досвіду з певної галузі знань і на основі цього залучення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення уже наявних.

Дискусії – це метод навчання, який базується на обміні думками з певної проблеми. Точка зору, яку виражає студент у процесі дискусії, може як відображати його власну думку, так і спиратися на думки інших осіб. Її завдання – виявити відмінності у розумінні питань і в товариській суперечці встановити істину, прийти до єдиної точки зору. Вдало проведена дискусія має велику виховну та навчальну цінність, адже вона вчить більш глибокому розумінню проблеми, вмінню захищати свою позицію та рахуватися з думками і точкою зору інших людей.

Під час дискусії корисно періодично резюмувати її проміжні результати, що дозволяє акцентувати основні положення, переконатися в прогресі, досягнутому під час обговорення проблеми, утримувати дискусію на правильному шляху, надати учасникам можливість зробити ті зауваження, які вони не встигли зробити раніше, мотивувати прагнення студентів до подальшого прогресу. Дуже важливо в кінці дискусії зробити узагальнення, сформулювати єдині висновки [8].

Метод, про який далі йтиметься, більш відомий у літературі як метод **«мозкового штурму»**, є одним з методичних прийомів, який сприяє активізації колективної творчої діяльності. Його використовують для накопичення максимальної кількості гіпотез за відносно короткої проміжок часу. Найбільш ефективний за умови дефіциту творчих рішень і нових ідей. Основні правила застосування цього методу такі: приймають і схвалюють будь-які гіпотези, навіть жартівливі, фантастичні та явно помилкові, бажаними є комбінація ідей і їхній розвиток; під час генерування ідей забороняють будь-яку критику й зауваження; гіпотези оцінюють не в ході їх висунення, а після того, як вони були записані, при цьому проводять ретельний відбір усіх без винятку ідей, зокрема несерйозних і нереальних.

Практика застосування цього методу показала, що найбільш ефективні результати досягаються у випадках, коли всі учасники «мозкового штурму» раціонально розподіляються на 3 групи: групу генерування ідей, групу аналізу проблемної ситуації і оцінки ідей, групу генерування контрідей. Описаний метод дозволяє перенести акцент з навчальної діяльності викладача на пізнавальну діяльність студентів, що сприяє їхній максимальній активності, розвитку в них гнучкості мислення, творчого підходу до діяльності, самостійності [4].

Гра як педагогічний засіб відома давно й використовується як спосіб засвоєння людиною знань і умінь. Однією з характерних особливостей гри є те, що вона являє собою вид непродуктивної діяльності, мотив якої полягає ймовірніше в її процесі, ніж у її результатах [11, с. 106]. **Ділова гра як метод інтерактивного навчання** служить передусім «інструментом» розвитку творчого теоретичного й практичного мислення студентів, здатностей до аналізу соціально-педагогічних проблем, постановки й розв'язання суб'єктивно нових для студентів завдань. Вона відтворює і моделює професійну діяльність соціального педагога. Мета застосування цього методу – виробити у студентів вміння вирішувати проблеми, що виникають у практичній діяльності, розвинути творче мислення,

здатність оцінювати свою діяльність. Приймаючи «напівреальні» рішення, здійснюючи «напівреальні» дії, учасники гри отримують можливість знайти правильну лінію поведінки й оптимальне розв'язання проблем, які постали перед ними [12, с. 116-117].

Фактично ділова гра – це імітаційна гра, в якій відтворюється справжня професійна діяльність соціального педагога з різними категоріями клієнтів.

Практика використання цього методу показала, що він активізує та інтенсифікує процес навчання, досить сильно стимулює мотиви навчальної діяльності студентів, дає можливість виправитися, мінімізувати відмінності між навчанням і реальними життєвими ситуаціями, навчає контролювати емоції та почуття, дозволяє розширити і поглибити процес творчого самовизначення, самовдосконалення та розвитку творчого потенціалу особистості майбутніх соціальних педагогів.

Висновки дослідження і перспективи подальшого розгляду. Отже, використання інтерактивних методів навчання створює таке середовище, коли студенти займають активну особистісну позицію і повною

мірою проявляють себе як суб'єкти навчальної діяльності; у них формується творче професійне мислення; розвивається інтерес до навчання і до майбутньої професійної діяльності. Оволодіння студентами знаннями та вміннями в результаті застосування інтерактивних методів забезпечує зближення навчального процесу з майбутньою професійною діяльністю, формує у майбутніх соціальних педагогів здатність діяти в нестандартних і непередбачуваних ситуаціях у процесі роботи з різними категоріями клієнтів.

Застосування інтерактивних методів навчання дозволить викладачам розширити можливості вирішення професійних завдань з формування готовності майбутніх соціальних педагогів до фахової діяльності, а студентам – отримати ґрунтовні теоретичні та практичні знання і вміння, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Представлена стаття не претендує на всебічний розгляд проблеми, дослідження якої потребує подальшої наукової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход : [метод. пособие] / А. А. Вербицкий. – М. : Высшая школа, 1991. – 207 с.
2. Вайнола Р. Х. Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін : [навч. посібник] / Р. Х. Вайнола, С. О. Сисоева. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. – 152 с.
3. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі : [монографія] / І. І. Доброскок та ін. ; уклад. О. І. Шапран ; наук. ред. В. П. Коцур. – Переяслав-Хмельницький : Видавництво Карпук В.С., 2008. – 284 с.
4. Кларин М. В. Интерактивное обучение – инструмент освоения нового опыта / М. В. Кларин // Педагогика. – 2000. – № 7. – С. 12–18.
5. Ковальчук І. А. Методи інтерактивного навчання майбутніх соціальних педагогів / І. А. Ковальчук // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – № 4. – С. 82–87.
6. Краткий словарь по философии / под. общ. ред. И. В. Блауберга, И. К. Панина. – М. : Политиздат, 1982. – 431 с.
7. Методология и методы социально-педагогических исследований / авт.-сост. С. Я. Харченко, Н. С. Кратина, А. Н. Чиж, В. А. Кратина. – Луганск : Альма-матер, 2001. – 216 с.
8. Смолкин А. М. Методы активного обучения: науч.-метод. пособие / А. М. Смолкин. – М. : Высшая школа, 1991. – 176 с.
9. Панина Т. С. Интерактивное обучение / Т. С. Панина, Л. Н. Вавилова // Образование и наука. – 2007. – № 6. – С. 29–39.
10. Полякова О. М. Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін : [навч.-метод. посібник] / О. М. Полякова, А. А. Сбруєва, О. А. Луценко та ін. ; за заг. ред. О. М. Полякової. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2013. – 188 с.
11. Харченко С. Я. Дидактичні основи підготовки студентів до соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика : [монографія] / С. Я. Харченко. – Луганськ : Альма-матер, 2006. – 320 с.
12. Чернилевский Д. В. Дидактические технологий в высшей школе : учеб. пособие для вузов / Д. В. Чернилевский. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 437 с.

О. В. Михайленко,
ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка, г. Чернигов, Україна

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ ПЕДАГОГОВ

В статье автором затронута проблема использования интерактивных методов в процессе подготовки будущих социальных педагогов путем оптимизации учебно-воспитательного процесса в высших учебных заведениях; проанализированы значения понятий «интерактивное обучение», «активные методы обучения», «интерактивные методы обучения»; охарактеризованы наиболее оптимальные интерактивные методы обучения социальных педагогов.

Ключевые слова: интерактивное обучение; активные методы обучения; интерактивные методы обучения; кейс-метод; беседа; дискуссия; «мозговой штурм»; деловая игра.

*O. V. Myhaylenko,
T. Shevchenko CNPU, Chernihiv, Ukraine*

**USING INTERACTIVE TEACHING METHODS IN TRAINING
OF FUTURE SOCIAL PEDAGOGUES**

In the article the author focuses on using interactive methods in the training of future social pedagogues as ways to optimize the educational process in higher education institutions; the interpretation of the concepts «interactive training», «active training methods», «interactive teaching methods» are analyzed; the optimal interactive methods of training for social teachers are characterized.

Keywords: *interactive training; active training methods; interactive teaching methods; case method; conversation; discussion; «brainstorming»; business game.*

Рецензенти: *Грищенко С. В.*, д. пед. н., професор;
Завцька Л. М., к. пед. н., професор.

© Михайленко О. В., 2014

Дата надходження статті до редколегії 10.12.2014